

Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego Trzcianki

Adres artykułu: <https://bip.trzcianka.pl/arttykul/burmistrz>

Burmistrz

Burmistrz Trzcianki

Krzysztof Wojciech Jaworski

Wójt

(burmistrz, prezydent miasta)

kompetencje i pozycja w gminie.

W rozdziale 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.), zwanej dalej u. s. g., zawarte są regulacje dotyczące władz gminy. Artykuł 11a u. s. g. określa organy gminy, którymi są rada gminy i wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Wójt jest organem wykonawczym gminy. W gminie, w której siedziba władz znajduje się w mieście położonym na jej terytorium, organem wykonawczym jest burmistrz, natomiast w miastach liczących powyżej 100.000 mieszkańców – prezydent miasta (art. 26 ust.1, 3 i 4 u. s. g.). W związku z powyższym przez wójta rozumieć należy także burmistrza i prezydenta miasta.

Zasady i tryb wyboru wójta reguluje ustawa z dnia 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta (Dz. U. Nr 113, poz. 984 ze zm.). Wójt wybierany jest w wyborach powszechnych, równych, bezpośrednich, w głosowaniu tajnym. Prawo wybieralności (bierne prawo wyborcze) przysuguje każdemu obywatelowi polskiemu mającemu prawo wybierania do rady gminy, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 25 lat. Kandydat nie ma obowiązku stałego zamieszkiwania na obszarze gminy, w której kandyduje. Może kandydować na wójta tylko w jednej gminie. Za wybranego na wójta uważa się tego kandydata, który w głosowaniu otrzyma więcej niż połowę ważnie oddanych głosów. Jeżeli żaden z kandydatów nie otrzyma wymaganej liczby ważnie oddanych głosów, czternastego dnia po pierwszym głosowaniu przeprowadza się ponowne głosowanie, w którym dokonuje się wyboru spośród dwóch kandydatów, którzy otrzymali największą liczbę ważnie oddanych głosów.

Wójt, wybrany zostaje ten kandydat, który otrzyma wi?kszo? liczb? wa?nie oddanych go?osów.

Wójt, w drodze zarz?dzenia, powo?uje oraz odwo?uje swojego zast?pc? lub zast?pców i okre?la ich liczb?. Zast?pców mo?e by? maksymalnie czterech, a ich liczba zale?y od liczby mieszka?ców gminy: w gminach do 20.000 mieszka?ców – jeden, w gminach do 100.000 mieszka?ców – dwóch, w gminach do 200.000 mieszka?ców – trzech, w gminach powy?ej 200.000 mieszka?ców – czterech (art. 26a u. s. g.).

Kadencja wójta rozpoczyna si? w dniu rozpocz?cia kadencji rady gminy lub wyboru go przez rad? gminy i up?ywa z dniem up?ywu kadencji rady gminy (art. 26 ust. 1 u. s. g.). Wyga?ni?cie mandatu wójta przed up?ywem kadencji jest równoznaczne z odwo?aniem jego zast?pcy lub zast?pców (art. 28e u. s. g.). W przypadku wyga?ni?cia mandatu wójta przed up?ywem kadencji jego funkcj?, do czasu obj?cia obowi?zków przez nowo wybranego wójta, pe?ni osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów (art. 28f u. s. g.). Po up?ywie kadencji wójt pe?ni swoj? funkcj? do czasu obj?cia obowi?zków przez nowo wybranego wójta. Analogicznie pe?ni swoj? kadencj? zast?pca wójta (art. 29 u. s. g.). Obj?cie obowi?zków przez wójta nast?puje z chwil? z?o?enia wobec rady gminy ?lubowania o tre?ci: „Obejmuj?c urz?d wójta (burmistrza, prezydenta) gminy (miasta), uroczy?cie ?lubuj?, ?e dochowam wierno?ci prawu, a powierzony mi urz?d sprawowa? b?d? tylko dla dobra publicznego i pomy?lno?ci mieszka?ców gminy (miasta). ?lubowanie mo?e by? z?o?one z dodaniem zdania: „Tak mi dopomó? Bóg.” (art. 29a u.s. g.).

Zgodnie z art. 27 u. s. g., funkcji wójta oraz jego zast?pcy nie mo?na ??czy? z :

- 1/ funkcj? wójta lub jego zast?pcy w innej gminie,
- 2/ cz?onkostwem w organach jednostek samorz?du terytorialnego, w tym w gminie, w której jest wójt lub zast?pc? wójta,
- 3/ zatrudnieniem w administracji rz?dowej,
- 4/ mandatem pos?a lub senatora.

Kompetencje wójta, przede wszystkim, normuje art. 30 ust. 1 i 2 u. s. g., zgodnie z którym wójt wykonuje uchwa?y rady gminy i zadania gminy okre?lone przepisami prawa. Do zada? wójta nale?y w szczeg?lno?ci:

- 1/ przygotowywanie projektów uchwa? rady gminy,
- 2/ okre?lanie sposobu wykonywania uchwa?,

- 3/ gospodarowanie mieniem komunalnym,
- 4/ wykonywanie budżetu,
- 5/ zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Ponadto wójt kieruje bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentuje ją na zewnątrz (art. 31 u. s. g.). W przypadku stworzenia przez gminy związku międzygminnego, wójtowie gmin wchodzi w skład zgromadzenia związku – organu stanowiącego i kontrolnego (art. 70 ust. 1 u. s. g.).

Wójt odpowiada również za prawidłową gospodarkę finansową gminy (art. 60 ust. 1 u. s. g.) i za wykonanie budżetu, którego projekt przygotowuje (art. 52 ust. 1 u. s. g.). Najpóźniej do 15 listopada roku poprzedzającego rok budżetowy przedkłada go radzie gminy wraz z informacją o stanie mienia komunalnego i objaśnieniami oraz przesyła do zaopiniowania regionalnej izbie obrachunkowej (art. 52 ust. 2 u. s. g.). Niezwłocznie ogłasza uchwałę budżetową i sprawozdanie z jej wykonania w trybie przewidzianym dla aktów prawa miejscowego, informuje mieszkańców gminy o założeniach projektu budżetu, kierunkach polityki społecznej i gospodarczej oraz wykorzystywaniu środków budżetowych (art. 61 ust. 2 i 3 u. s. g.).

Na podstawie art. 60 ust. 2 u. s. g. , wójtowi przysuguje wyłączne prawo:

- 1/ zaciągania zobowiązań mających pokrycie w ustalonych w uchwale budżetowej kwotach wydatków, w ramach upoważnień udzielonych przez radę gminy,
- 2/ emitowania papierów wartościowych, w ramach upoważnień udzielonych przez radę gminy,
- 3/ dokonywania wydatków budżetowych,
- 4/ zgłaszania propozycji zmian w budżecie gminy,
- 5/ dysponowania rezerwami budżetu gminy,
- 6/ blokowania środków budżetowych, w przypadkach określonych ustawą.

Zgodnie z art. 46 u. s. g., oświadczenie woli w imieniu gminy w zakresie zarządu mieniem składa jednoosobowo wójt albo działający na podstawie jego upoważnienia zastępca wójta samodzielnie albo z innymi upoważnionymi przez wójta osobami. Jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych, do jej skuteczności potrzebna jest kontrasygnata skarbnika gminy (głównego księgowego budżetu) lub osoby przez niego upoważnionej. Skarbnik gminy, który odmówi kontrasygnaty, dokonuje jej jednak na pisemne polecenie

zwierzchnika, powiadamiając o tym radę gminy oraz regionalną izbę obrachunkową. Wójt udziela pełnomocnictwa jednoosobowo działającym kierownikom jednostek organizacyjnych gminy, którzy nie posiadają osobowości prawnej (art. 47 ust. 1 u. s. g.).

Wójt wydaje decyzje w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej, o ile przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Może on upoważniać zastępców wójta lub innych pracowników urzędu gminy do wydawania decyzji administracyjnych w swoim imieniu. Od decyzji wydanej przez wójta służy odwołanie do samorządowego kolegium odwoławczego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej (art. 39 ust. 1-2, 5 u. s. g.).

W świetle art. 41 ust. 2-5 u. s. g., wójt może wydawać, w formie zarządzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki przepisy porządkowe, jeżeli jest to niezbędne dla ochrony życia lub zdrowia obywateli oraz dla zapewnienia porządku, spokoju i bezpieczeństwa publicznego. Podlegają one zatwierdzeniu na najbliższej sesji rady gminy. W razie nieprzedstawienia do zatwierdzenia lub odmowy zatwierdzenia tracą moc, w terminie określonym przez radę gminy. Na wójtów ciąży ten obowiązek przesłania przepisów porządkowych do wiadomości wójtów sąsiednich gmin i starosty powiatu, w którym leży gmina, następnego dnia po ich ustanowieniu.

Wójt wykonuje zadania przy pomocy urzędu gminy, którego jest kierownikiem. W drodze zarządzenia nadaje urzędowi regulamin organizacyjny, określający organizację i zasady jego funkcjonowania. Może powierzyć prowadzenie określonych spraw gminy w swoim imieniu zastępcy wójta lub sekretarzowi gminy. Wykonuje uprawnienia zwierzchnika służbowego w stosunku do pracowników urzędu oraz kierowników gminnych jednostek organizacyjnych (art. 33 ust. 1 – 5 u. s. g.).

Wójt opracowuje plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy (art. 31a u. s. g.). Może zarządzić ewakuację z obszarów bezpośrednio zagrożonych, jeżeli w inny sposób nie można usunąć bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia ludzi lub dla mienia (art. 31b u. s. g.).

W celu umożliwienia sprawowania nadzoru nad działalnością gminy, wójt obowiązany jest do przedkładaania wojewodzie uchwał rady gminy w ciągu 7 dni od dnia ich podjęcia. Akty ustanawiające przepisy porządkowe wójt przekazuje w ciągu dwóch dni od ich ustanowienia. Ponadto, wójt przedkłada regionalnej izbie obrachunkowej uchwały budżetowe, uchwały w sprawie absolutorium oraz inne uchwały rady gminy i zarządzenia wójta objęte zakresem jej nadzoru (art. 90 u. s. g.).

Stosownie do art. 28 w związku z art. 24e ust. 1 u. s. g., wójt oraz jego zastępcy nie mogą podejmować dodatkowych zajęć ani otrzymywać darowizn mogących podważyć zaufanie wyborców.

W świetle art. 6 ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593 ze zm.), małżonkowie oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia lub stosunku powinowactwa pierwszego stopnia i przysposobienia, opieki lub kurateli – nie mogą być zatrudnieni u pracodawców samorządowych, jeżeli powstałyby między tymi osobami stosunek bezpośrednio podległości służbowej.

Zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. Nr 106, poz. 679 ze zm.) wójt i jego zastępcy, w okresie pełnienia funkcji, nie mogą:

- 1/ być członkami zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółek prawa handlowego,
- 2/ być zatrudnieni lub wykonywać innych zajęć w spółkach prawa handlowego, które mogłyby wywołać podejrzenie o ich stronniczość lub interesowność,
- 3/ być członkami zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółdzielni, z wyjątkiem rad nadzorczych spółdzielni mieszkaniowych,
- 4/ być członkami zarządów fundacji prowadzących działalność gospodarczą,
- 5/ posiadać w spółkach prawa handlowego więcej niż 10 % akcji lub udziałów przedstawiające więcej niż 10 % kapitału zakładowego – w każdej z tych spółek,
- 6/ prowadzić działalność gospodarczą na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności; nie dotyczy to działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, w formie i w zakresie gospodarstwa rodzinnego.

Naruszenie powyższych zakazów skutkuje wygaśnięciem mandatu wójta i stanowi podstawę do odwołania ze stanowiska zastępcy wójta.

Wójt i jego zastępcy są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Dotyczy ono majątku odrębnego oraz objętego majątkiem wspólnoty majątkowej. Oświadczenie powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez te osoby albo ich małżonków od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej,

jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków mieniu, które podlegają zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to również powinno zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji w spółkach lub spółdzielniach. Oświadczenie składane jest wojewodzie, który dokonuje analizy zawartych w nim danych. Oświadczenie składa się przed rozpoczęciem pełnienia funkcji, a następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w chwili zakończenia pełnienia funkcji wójta i jego zastępcy. Oświadczenie przechowuje się przez okres 6 lat. Niezłożenie oświadczenia albo podanie w nim nieprawdy powoduje odpowiedzialność sądową. Podanie nieprawdy podlega karze pozbawienia wolności do lat 5.

Wójt zatrudniony jest w urzędzie gminy na podstawie wyboru, zastępcą wójta na podstawie powołania. Czynności z zakresu prawa pracy wobec wójta dokonuje rada gminy lub, w zakresie przez nią ustalonym, jej przewodniczący. Wobec zastępcy wójta czynności te podejmuje wójt. Rada gminy ustala wynagrodzenie wójta. Szczegółowe zasady wynagradzania i wymagań kwalifikacyjnych pracowników samorządowych zatrudnionych w urzędach gmin, starostwach powiatowych i urzędach marszałkowskich określa rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2000 r. (Dz. U. Nr 61, poz. 707 ze zm.). W chwili rozwiązania z wójtem stosunku pracy, w związku z upływem kadencji, przysuguje mu odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia obliczonego według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy. Odprawa nie przysuguje, jeżeli wójt zostanie ponownie, w najbliższej kadencji, zatrudniony na podstawie stosunku pracy z wyboru w tym samym urzędzie.

Podstawowym powodem odwołania wójta jest nieudzielenie przez radę absolutorium z wykonania budżetu. W art. 18a ust. 3 oraz w art. 28a ust. 2 u. s. g. określony został szczególny tryb podjęcia takiej uchwały. Uchwała rady gminy w sprawie nieudzielenia wójtowi absolutorium jest równoznaczna z podjęciem inicjatywy przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania wójta. Uchwała o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta może zostać podjęta na sesji zwołanej nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia podjęcia uchwały w sprawie nieudzielenia wójtowi absolutorium i po zapoznaniu się przez radę z opinią regionalnej izby obrachunkowej na jej temat oraz wysłuchaniu wyjaśnień wójta. Jej podjęcie wymaga bezwzględnej większości głosów ustawowego składu rady i głosowania imiennego (art. 28a u. s. g.). Powodem odwołania wójta może być także inna przyczyna. Uchwała o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta z przyczyny innej niż nieudzielenie wójtowi absolutorium rada może podjąć jedynie na pisemny wniosek co najmniej ¼ ustawowego składu rady, zawierający uzasadnienie przyczyny odwołania, a ponadto zaopiniowany przez komisję rewizyjną. Uchwała taka

może być podjęta na sesji zwyczajnej nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia złożenia wniosku. Obowiązuje głosowanie imienne oraz wymagana większość co najmniej 3/5 głosów ustawowego składu rady (art. 28b u. s. g.). Jeżeli wniosek nie uzyska wymaganej większości głosów, kolejny w tym trybie może być zgłoszony nie wcześniej niż po upływie 12 miesięcy od poprzedniego głosowania (art. 28c u. s. g.). Gdy mandat wójta wygaśnie przed upływem kadencji, przeprowadza się wybory przedterminowe, z wyjątkiem sytuacji, gdy data wyborów przedterminowych miałaby przypaść w okresie 6 miesięcy przed zakończeniem kadencji wójta (art. 28d u. s. g.). Funkcję wójta, do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego wójta, pełni osoba wyznaczona przez Prezesa Rady Ministrów (art. 28f u. s. g.). Możliwość odwołania wójta przed upływem kadencji przewidziana została również w art. 4 pkt 1 i art. 5 ust. 1a ustawy z dnia 15 września 2000r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985 ze zm.). Referendum przeprowadzane jest wyłącznie na wniosek co najmniej 10 procent uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy.

W razie nierokującego nadziei na szybkie poprawy i przedsięwzięcia się braku skuteczności w wykonywaniu zadań publicznych przez wójta, Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej, może zawiesić organ gminy i ustanowić zarządcę komisaryczny na okres do dwóch lat, nie dłużej jednak niż do wyboru wójta na kolejną kadencję. Niezbędne jest uprzednie przedstawienie zarzutów organowi gminy i wezwanie go do niezwłocznego przedłożenia programu poprawy sytuacji gminy. Komisarza rządowego powołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek wojewody, zgłoszony za pośrednictwem ministra właściwego do spraw administracji publicznej. Z dniem powołania przejmuje on wykonywanie zadań i kompetencji organów gminy (art. 97 u. s. g.).

Wójt może zostać także odwołany gdy dopuszcza się powtarzającego się naruszania konstytucji lub ustaw. W takim przypadku wojewoda wzywa go do zaprzestania naruszeń. Jeżeli wezwanie to nie odnosi skutku – występuje z wnioskiem do Prezesa Rady Ministrów o odwołanie wójta. W przypadku odwołania wójta Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej, wyznacza osobę, która do czasu wyboru wójta pełni jego funkcję (art. 96 ust. 2 u. s. g.). Powyższe rozstrzygnięcie podlega zaskarżeniu do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia (art. 98 ust. 1 u. s. g.).

Zgodnie z art. 30 ust. 3 u. s. g., w realizacji zadań własnych gminy, wójt podlega wyłącznie radzie gminy. Rada stanowi o kierunkach działania wójta oraz przyjmuje sprawozdania z jego działalności. Na wniosek wójta powołuje i odwołuje skarbnika gminy, który jest głównym księgowym budżetu, oraz sekretarza gminy. Rada podejmuje uchwały w sprawach majątkowych gminy,

przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących np.: emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i wykupu przez wójta, ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i kredytów krótkoterminowych zaciąganych przez wójta oraz ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i poręczeń udzielanych przez wójta w roku budżetowym, określania zasad wnoszenia, cofania i zbywania udziałów i akcji przez wójta, określania wysokości sumy, do której wójt może samodzielnie zaciągać zobowiązania (art. 18 ust. 2 u. s. g.). Rada określa procedurę uchwalania budżetu, którego projekt przygotowuje wójt, oraz rodzaje i szczegółowość materiałów informacyjnych towarzyszących projektowi. Bez zgody wójta rada nie może wprowadzić w projekcie budżetu zmian powodujących zwiększenie wydatków nie znajdujących pokrycia w planowanych dochodach lub zwiększenie planowanych dochodów bez jednoczesnego ustanowienia źródła tych dochodów. Organem wykonującym budżet jest wójt i on ponosi pełną odpowiedzialność za jego realizację i prawidłową gospodarkę finansową gminy.

Zważywszy na wzajemne zależności i powiązania pomiędzy radą i wójtem, aby gmina mogła sprawnie i dobrze funkcjonować, niezbędną jest stała współpraca obu organów.

Metryczka

Wytworzył:	Michał Bednarek
Data wytworzenia:	07.07.2020
Data opublikowania:	25.06.2025 12:17
Ostatnio zaktualizował:	Michał Bednarek
Data ostatniej aktualizacji:	22.08.2025 11:45
Liczba wyświetleń:	108